

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 35/2014

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Helge Rivrud

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning.

Beslutningsdato: 24. august 2015

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Mille Haslund Mellbye
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge.

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, er født ██████████. Skadelidte tjenestegjorde i ██████████ i to kontingenter i perioden mai ██████████ til mai ██████████.

Etter tjenesten har skadelidte slitt med helseproblemer i form av luftveisplager. Skadelidte fikk i ██████████ påvist diagnosen sarkoidose. I 2008 ble denne sykdommen godkjent av NAV som yrkessykdom i henhold til folketrygdloven § 13-8, som innebærer at kriteriet om at sykdommen er oppstått under militær tjeneste i utlandet er oppfylt. I 2010 fikk skadelidte innvilget 100 % uførepensjon med bakgrunn i yrkesskaden.

Skadelidte har fremmet krav om erstatning fra Norsk pasientskadeerstatning for anført forsinket diagnostikk og behandling av sarkoidose fra ██████████. Skadelidte har i vedtak av 27. mai 2008 og vedtak av 28. mai 2008 fått avslag på krav om erstatning. Vedtakene ble påklaget til Pasientskadenemnda. SPK har i brev av 11. mai 2015 til Klagenemnda ettersendt brev SPK har mottatt fra Norsk Pasientskadeerstatning. Det fremgår i brev av 4. mai 2015 fra Norsk Pasientskadeerstatning til SPK at skadelidte er tilkjent kr. 5.475.000,- i erstatning. Vedtaket om erstatningens størrelse er påklaget til Pasientskadenemnda.

Skadelidte fremsatte i 2013 krav om kompensasjon og billighetserstatning. Det ble ikke innhentet spesialisterklæring i saken. I vedtak av 18. mars 2013 av slo SPK skadelidtes krav om kompensasjon. Vedtaket ble påklaget av advokat Rivrud på vegne av skadelidte. Det ble deretter enighet om å innhente spesialisterklæring fra psykolog Haug etter det særskilte mandat for ordningen. Spesialisterklæringen fra psykolog Haug er datert 4. mai 2014.

Psykolog Haug vurderer at skadelidte innehar diagnosene F 32.1 Moderat depressiv episode, F 41.1 Generalisert angstlidelse, F 45.3 Somatoform autonom dysfunksjon og F 62.0 Vedvarende personlighetsforandring etter katastrofale livshendelser. Psykolog Haug vurderer at skadelidtes psykiske plager er knyttet til både tjenesten i ██████████ og til hans somatiske lidelse sarkoidose, skjønsmessig like fordelt, med en samlet medisinsk invaliditet vurdert til 30 %.

Skadelidte fikk ved SPKs vedtak av 12. august 2014 på nytt avslag på søknad om kompensasjon etter forskriften. Begrunnelsen bygger på at det ikke er årsakssammenheng mellom skadelidtes psykiske plager og tjenesten i ██████████. Videre finner SPK at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom skadelidtes psykiske plager og hans bortfalte ervervsevne. I samme vedtak tilkjennes skadelidte billighetserstatning på kr. 147.283,- med bakgrunn i en varig medisinsk invaliditet på 15 %. Advokat Helge Rivrud har i brev av 20. september 2014 påklaget vedtaket på vegne av sin klient. Begrunnelsen bygger på at skadelidte hevder han ville kunne fungert i arbeidslivet dersom de psykiske plagene tenkes bort. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er derfor oversendt til nemnda for klagebehandling.

Skadelidte møtte for nemnda sammen med sin advokat. SPK var også til stede på møtet.

2. Nemndas vurdering

Krav på kompensasjon etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning, forutsetter at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon, samt at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil tjenesten være årsak til skadelidtes psykiske plager dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadens inntreden. Det er skadelidt som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes bort. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer, jf. eksempelvis Rt. 1992 s. 64.

Kravene til bevis for å konstatere årsakssammenheng er lempeligere etter kompensasjonsordningen, jf. Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22.11.2010, hvor det heter: *«Da de fleste kravene under kompensasjonsordningen ligger langt tilbake i tid, skal beviskravet praktiseres lempeligere enn etter et krav under det alminnelige erstatningsmessige grunnlag.»*

Kravet til årsakssammenheng er ikke oppfylt dersom det foreligger andre selvstendige årsaker til uførhet. I den sammenheng presiseres det at det etter gjeldende erstatningsrett ikke er grunnlag for forholdsmessig oppdeling av erstatningskravet.

I tilfeller der staten hevder at skadelidte uansett ville blitt helt eller delvis ufør om tjenesten tenkes bort, er det staten som har bevisbyrden for dette. Det vises i den forbindelse til Rt. 1999 s. 1473.

I denne saken hevder SPK at skadelidte ikke har sannsynliggjort at han har blitt påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenesten.

Det er utarbeidet en spesialisterklæring datert 4. mai 2014 fra psykolog Haug. Etter psykolog Haugs vurdering foreligger det tre kilder til belastninger som samlet har medført de psykiske belastningsskader skadelidte har. Dette vurderes å være tjenesterelaterte forhold, tjenesten med tiltagende sarkoidose-lidelse fra oktober [redacted] til mai [redacted], og de psykiske vanskene med å være rammet av sarkoidose. Fra erklæringen hitsettes:

«Årsaken til sykdommen sarkoidose, og årsaken til dens debut er ikke kjent. Hans psykiske belastninger er dels sekundære til denne, og dels fremmet av stress under tjenesten og ville med stor sannsynlighet ikke ha utviklet seg uten tjenesterelaterte forhold og denne primære somatiske lidelsen, sarkoidose.»

Den sakkyndige konkluderer avslutningsvis i erklæringen med følgende:

«Det er ikke funnet dokumentasjon som indikerer at skadelidte har hatt psykiske lidelser før [redacted]-tjenesten. De psykiske plagene vurderes til å være knyttet til både tjenestemessige forhold i [redacted]-tjenesten og til hans somatiske lidelse sarkoidose, skjønnsmessig, like fordelt, med en samlet medisinsk invaliditet vurdert til 30%.»

Det er uomtvistet at skadelidte i dag har psykiske plager i tillegg til den somatiske lidelsen sarkoidose. For nemnda fremstår det som uklart hvorvidt skadelidtes psykiske plager skyldes tjenesten eller om de er en konsekvens av hans luftveisproblemer. Den sakkyndige har konkludert med at en del av skadelidtes psykiske plager er knyttet til tjenesten. Etter nemndas syn bygger erklæringen i stor grad på skadelidtes subjektive fremstilling av egne lidelser, og er objektivt sett ikke underbygget av opplysninger i den foreliggende dokumentasjon. Skadelidtes symptomer på psykisk lidelse er forenlig med sekundære lidelser til luftveissykdommen. Det er imidlertid ikke avgjørende om skadelidtes psykiske har sin årsak i tjenesten, all den tid nemnda finner det overveiende sannsynlig at skadelidte uansett ville blitt ervervsmessig ufør som følge av sin fysiske lidelse sarkoidose og de komplikasjoner som har tilkommet som følge av feildiagnostisering.

De fysiske plagene har i stor grad preget skadelidtes sykdomsbilde. Sarkoidose er i seg selv en alvorlig sykdom som er tilstrekkelig til å medføre 100 % ervervsmessig uførhet. Skadelidte har også i forbindelse med erstatningssaken overfor NPE, hevdet at grunnlaget for hans 100 % ervervsmessige uførhet, skyldes feilbehandling av sarkoidose-lidelsen. Skadelidtes argumentasjon knyttet til årsaken til hans uførhet overfor NPE og argumentasjonen overfor nemnda, lar seg vanskelig forene. Etter nemndas syn er det motstrid mellom tidligere argumentasjon overfor NPE og at han senere overfor nemnda hevder at han ville klart seg delvis i arbeidslivet uten den psykiske skaden fra tjenesten. Nemnda viser i den forbindelse til vedtaket fra Norsk Pasientskadeerstatning (NPE), som ble fremlagt for nemnda i møtet. NPE har i sitt vedtak lagt til grunn at skadelidte er 100 % ervervsmessig ufør som følge av feilbehandlingen av sarkoidosen.

Nemnda legger til grunn at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at skadelidte uansett ville blitt ervervsmessig ufør som følge av den fysiske lidelsen. Skadelidte har som følge av dette ikke krav på kompensasjon etter forskriften.

For klageomgangen har advokat Rivrud fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på totalt kr. 21.375,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 9,5 timer forberedelse og fremmøte. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Kravet dekkes i sin helhet.

I tillegg er det fremmet krav om dekning av reiseutgifter for skadelidte med til sammen kr.19.334,50. Etter forskriften § 9 har skadelidte anledning til å møte for nemnda. Det er dog ingen møteplikt, og skadelidte kan la seg representere ved advokat. Dette ble skadelidte orientert om fra sekretariatet gjennom sin advokat i forkant av møtet. Det vises for så vidt til e-post datert 17. august 2015. Nemnda kan ikke se at det hverken er rimelig eller nødvendig for sakens opplysning at skadelidte møtte. Nemnda har praksis for å dekke skadelidtes kostnader ved fremmøte fra reise innenfor Norges grenser. Å dekke reisekostnader for reise tur – retur Thailand for et fremmøte som ikke er påkrevet, ligger derimot utenfor det nemnda anser som rimelig og nødvendig. På denne bakgrunn avslås krav om dekning av utgifter til fremmøte utover eventuelle kostnader ved reise til og fra i Norge.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

Utgifter til juridisk bistand i klagebehandlingen dekkes med kr. 21.375,- inkl.mva. Krav om dekning av reiseutgifter tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 6. oktober 2015

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder